

Školák

Školský časopis ZŠ s MŠ Košeca
Školský rok 2021/2022

Z obsahu

Ľudové zvyky a tradície

Časová os sviatkov

Zvyky a tradície fašiangového obdobia

Fašiangové tance a pochovávanie basy

Tradície pôstneho obdobia

Vynášanie Moreny

Z našej tvorby

Čo je nové v našej škole?

L'udové zvyky a tradície

Obdobie od Vianoc do Veľkej noci je plné rozličných ľudových zvykov a tradícií. Mnohé z nich sa už nedodržiavajú ale niektoré sa, naopak, dodnes tešia veľkej obľube. Školák vám v tomto čísle pripomenie niektoré z nich a pozrieme sa i na to, ako sme toto obdobie prežili v našej škole. Veríme, že tretie tohtoročné číslo bude pre vás nielen poučné ale aj zábavné.

Prajeme vám príjemné čítanie!

redakčná rada

Poznámka redakcie

Z dôvodu pandémie a rozsiahlych protiepidemických opatrení boli prvé dve tohtoročné čísla zverejnené len na webovej stránke našej školy v záložke Školský časopis (nedostali ste ich v tlačenej podobe do tried).

Časová os sviatkov

Traja králi sú tzv. pevný sviatok. To znamená, že každý rok bývajú vždy v ten istý deň, teda 6.1.

6.1.2022

Traja králi

2.3.2022

Popolcová streda

17.4.2022

Veľkonočná nedeľa

Popolcová streda a aj
Veľkonočné sviatky sú tzv.
pohyblivé sviatky, každý rok
bývajú v iný deň.

Obdobie od Troch
kráľov do
Popolcovej stredy
voláme Fašiangy

Obdobie od
Popolcovej stredy do
Veľkej noci voláme
pôst.

Zvyky a tradície fašiangového obdobia

Obdobie od sviatku Troch kráľov do Popolcovej stredy sa nazýva Fašiangy. Vonku je zima, príroda spí, a tak ľudia **toto obdobie využívali na zábavu**. Schádzali sa na pri rozličných príležitostiach, robili **zabíjačky**, **tancovali**, a **tiež sa radi prezliekali do masiek**. A práve tu má korene náš karneval, ktorý sme v tomto roku nemohli urobiť tak ako obyčajne ☹. Fašiangové zvyky sme si pripomenuli len v triedach rozličnými aktivitami. Niektorí z vás využili príležitosť a prišli do školy v maske.

Veríme, že budúci rok sa nám karneval podarí zorganizovať a už teraz sa tešíme na nápadité masky, o ktoré v našej škole nikdy nebola núdza.

Medzi **tradičné jedlá** fašiangového obdobia patria aj obľúbené šišky, či fánky.

Sú to naozaj pochút'ky, že? Aj vám „tečú slinky?“

Fašiangové tance a pochovávanie basy

Fašiangové obdobie sa končí v utorok pred Popolcovou stredou. V tento deň sa ľudia naposledy stretli na dedinskej veselici (zábave) ale zabávali sa len do polnoci. Dodnes sa zachovali niektoré tradičné fašiangové tance, ktoré mali svoj zvláštny význam. Aj vy ste sa ich možno učili v našej materskej škole, pretože túto tradíciu pani učiteľky v škôlke stále zachovávajú. Naši najmenší spolužiaci si tieto tance pripomenuli vo videu ale isto si spomenú aj tí starší... Pamätáte si *Ručníčkový tanec*? Alebo *Špacír polku*, *Ťapkanú*, či *Kuvanú*? Najviac zábavy si ľudia zvyčajne užili vtedy, keď sa tancoval tzv. *Šugar*. Veselé však boli aj tradičné *palicové tance* alebo *tance s maskami*. Večerná zábava vyvrcholila obradom *Pochovávania basy*.

Tento obrad symbolizoval skončenie zábav a tancov pretože začínal pôst.

Tradície pôstneho obdobia

Pôstne obdobie, ktoré začalo **Popolcovou stredou**, bolo presným opakom fašiangového obdobia. V tento deň sa pálili **minuloročné bahniatka**. Popolom z týchto ratolestí kňaz v kostole urobil **na čelo znak** všetkým veriacim.

Pôst bol a je časom stíšenia a striedmosti nielen v zábave ale i v jedle.

Naši predkovia vedeli, že po bujarých fašiangových zabíjačkách, báloch a karnevaloch je dobré telo nechať trochu vydýchnuť. Mohli by nám byť dobrým príkladom do dnešnej doby, kedy často zabúdame na tradície, nakupujeme a konzumujeme vo veľkom všetko, čo nám príde do cesty.

Pôst nemal len duchovný, ale aj zdravotný význam. Telo si oddýchlo od ťažkých jedál a pripravilo sa na ďalšie sviatky, ktoré boli opäť spájané s množstvom jedla - na Veľkú noc.

Medzi tradičné **pôstne jedlá** patrila napríklad **pôstna kaša**.

Kedže v tomto období sa už hlási o slovo nová jar, pekným ľudovým zvykom bolo **vynesenie Moreny z dediny**.

Morena bola handrová bábka vypchatá slamou, ktorú ľudia v sprievode vyniesli zvyčajne až za dedinu, zapálili a hodili do rieky. Touto tradíciou ľudia prejavili túžbu zahnať zimu a **privítali nové ročné obdobie - jar**.

V našej škole sa táto tradícia zachováva už dlhé roky. Deti materskej školy s pani učiteľkami i tento rok pripravili Morenu, zapálili ju a spievali si:

*„Vyniesli sme, vyniesli sme Murienu zo vsi, Murienu zo vsi....
Priniesli sme, priniesli sme jar novú do vsi, jar novú do vsi..“*

Vynášanie Moreny

Tradíciu vynesenia Moreny v našej škole zachováваме už dlhé roky.

Sprievod a Morena, ktorú vytvorili deti a pani učiteľky z materskej školy.

Obrad pálenia Moreny si prišli pozrieť aj ľudia z našej obce.

Z našej tvorby

Na vyučovaní žiaci nadobúdajú vedomosti a zručnosti aj tvorbou projektov. Deviatacke projekty s témou Telesá si môžete pozrieť na webovej stránke vo fotogalérii. Naozaj sa im podarili.

V uplynulom období sa naši žiaci zapájali i do rôznych výtvarných súťaží na rozličné témy. V tomto čísle uverejňujeme prácu našej žiačky Nikolky Zbojekovej z II.B triedy.

Krásne projekty z kartónu pripravujú štvrtáci, už teraz sa tešíme na ich výtvary.

Čo je nové v našej škole?

Pekné a zaujímavé projekty sa rodia aj v našej novej školskej dielni. A práve v nej koncom januára pribudla nová kuchynská linka, ktorá bude slúžiť žiakom na praktické činnosti.

Prosíme všetkých používateľov o šetrné zaobchádzanie s novým vybavením v školskej dielni aby nám slúžilo čo najdlhšie

Ďakujeme!

Pripravuje redakčná rada časopisu Školák

Ročník: XXIII.

Číslo: 3